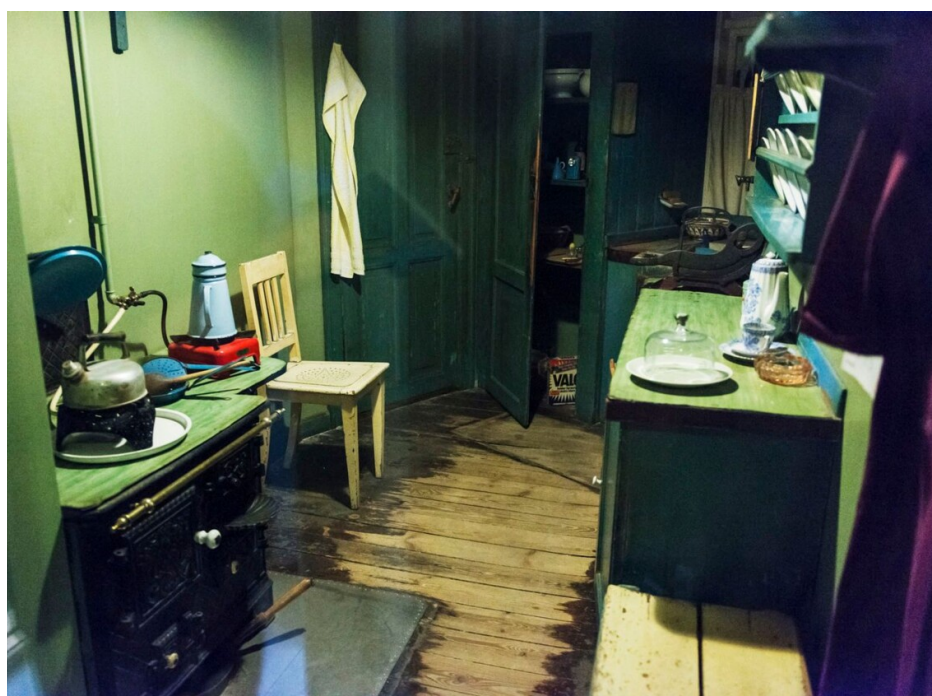

Dette er en kronik. Den udtrykker skribentens eller skribenternes holdning. Klik [her](#), hvis du ønsker at Berlingske.

KRONIKKER

Arbejderklassens deroute: »Samfundskontrakten mellem arbejderklasser er blevet brudt«

Arbejderklassen har tabt økonomisk og social kapital. Det er et problem for vores samfund og vor skriver Michael H. Jørgensen.

»Det er ikke kun i USA, at arbejderklassen har tabt social kapital. Det samme er sket over hele den vestlige verden. Danmark er heller ikke blevet undtaget. Måder lever i et smørhul,« skriver Michael H. Jørgensen. På billedet ses Arbejdermuseets udstilling af Familien Sørensens lejlighed i forbindelse med arbejderklassen egentlig spiste anno 1915.

Foto: Sara Gangsted/Ritzau Scanpix

KRONIK

Torsdag d. 03. oktober 2024, kl. 19.45

Michael H. Jørgensen, cand. mag.

▶ Lyt   ≡ Kø   📖 Gem artikel

Det er veldokumenteret, at arbejderklassen i Vesten økonomisk set har været [taberne](#) i den globale økonomi taget fart fra 80'erne og frem. Men det er ikke kun, når det drejer sig om økonomisk kapital, at arbejderklassen er forfordelt.

Arbejderklassen har også tabt social kapital. Social kapital handler om mere luftige begreber som værdighed, stolthed og samfundsmæssig sammenhængskraft.

Tabet af social kapital er således sværere at dokumentere end ændringen i de økonomiske forhold. Men det er et virkeligt fænomen, der løbende har fået mere opmærksomhed fra politikere og tænkere på eksempel fra venstreside er Harvardfilosoffen [Michael J. Sandel](#). Et eksempel fra højreside er tænkeren [Cass](#), der er en af vicepræsidentkandidat J.D. Vances vigtigste inspirationskilder.

Dayton og bilerne

I den fremragende Netflix-dokumentar [American Factory](#) beskrives udviklingen, efter at en kinesisk fabrik, Fuyao, i 2015 indtager en efterladt fabrik i Dayton, Ohio. Dette fabrikskompleks havde indtil 2008 været General Motors, som lukkede fabrikken og flyttede produktionen til Mexico.

Mere end 10.000 gode fagforeningsorganiserede job forsvandt herved fra lokalområdet, og Dayton periode med massearbejdsløshed og de sociale følger heraf. Derfor var det i udgangspunkt en god og den lokale arbejderklasse, at Fuyao valgte at oprette en stor produktion.

De, der blev fyret i 2008, kunne i stort tal vende tilbage til det fabrikskompleks, som de tidligere havde været en bagside af medaljen. Hos General Motors fik arbejderne 29 dollar i timen, hos Fuyao må de

Herudover udviser den kinesiske ledelse og de udsendte kinesiske arbejdere slet skjult utilfredshed og respekt for de amerikanske arbejderes evner og indsats. Da der tages initiativ til at danne en fagforening, anvendes hårde metoder i brug.

De arbejdere, der leder initiativet, bliver fyret med hård hånd, og Fuyao igangsætter en aggressiv antifagforeningskonsulentfirma (en stor business i USA) hyres, og medarbejderne tvinges til at depropaganda mod fagforeninger på dagsordenen.

»Da jeg var ung i 90erne, kendte jeg en mand, som nærmede sig 40 års tjeneste i Posten. Denne stolte mand delte postarbejdet og havde en fornuftig løn og var ansat på tjenestemandsvilkår. Han blev ikke nedslidt, men følte samtidigt et stort ansvar for sin betrodne opgave,« skriver kronikøren. På billedet ses et andet postbud i vinteren 1969. Foto: Steen Jacobsen

»Da jeg var ung i 90erne, kendte jeg en mand, som nærmede sig 40 års tjeneste i Posten. Denne stolte mand delte postarbejdet ud iført en flot habit. Han blev ikke nedslidt, men følte samtidigt et stort ansvar for sin betrodne opgave,« skriver kronikøren. På billedet ses et andet postbud i vinteren 1969.

Foto: Steen Jacobsen.

Det lykkedes at skræmme medarbejderne så meget, at der stemmes nej til dannelsen af en fagforening. Dokumentaren konkluderer en medarbejder resignerende, men givetvis også realistisk, at de gode tider hos General Motors er forbi, og at tiderne aldrig vil blive så gode igen.

Er der noget at sige til, hvis arbejderklassen i Dayton, Ohio ikke føler sig anerkendt og respekteret?

Vores arbejderklasse taber også

Det er ikke kun i USA, at arbejderklassen har tabt social kapital. Det samme er sket over hele den vestlige verden, og det er heller ikke blevet forskånet, selvom vi på mange måder lever i et smørhul.

Arbejderklassen i Danmark dør ikke i overnormalt omfang af stoffer, alkohol og selvmord, som de fleste andre steder. Danmark har arbejderklasselønningerne trods alt ikke være stagnerende i de sidste 40 år, som det er tilfældet i mange andre lande.

I Danmark lider vi ikke under Sydeuropas [massearbejdsløshed](#). Alligevel er arbejderklassens sociale og økonomiske situation blevet forværret. Jeg tror, at vi alle har en diffus fornemmelse af, at arbejderklassejob var bedre og mere meningsfulde en gang.

Det var bedre at være ansat i Brugsen i 80erne end i Netto i 20erne. Det var bedre at være hjemme hos forældrene som sosu-assistent i dag.

Det var bedre at bringe varer ud for det lokale supermarked, end det er at gøre det samme i dag for en billig penge. En diffus fornemmelse vil jeg her prøve at gøre til klarhed ved at beskrive udviklingen i et arbejderklassepersonligt kendskab til, nemlig arbejdet som postbud.

Da jeg var ung i 90erne, kendte jeg en mand, som nærmede sig 40 års tjeneste i posten. Denne stolte mand delte postarbejdet ud iført en flot habit. Han havde en fornuftig løn og var ansat på tjenestemandsvilkår. Han blev ikke nedslidt, men følte samtidigt et stort ansvar for sin betrodne opgave,« skriver kronikøren. På billedet ses et andet postbud i vinteren 1969.

samtidigt et stort ansvar for sin betroede opgave.

Med stram budgetdisciplin kunne han med lønnen som tjenestemand finansiere et fint parcelhus der kun arbejdede deltid.

Habit og sammenhold forsvandt

I slut 90'erne blev jeg selv postbud på Amager i et afbræk fra mine studier. Posthabitten var i mellem med en skjorte (som dog også var flot), og man var i gang med at udfase ansættelserne på tjeneste

Der var fortsat et stort sammenhold mellem os postbude. Ledelsen kunne ikke blot trumfe nye in tage den lokale tillidsmand med på råd. Det var altså stadig et godt job.

»Nutidens post er i konkurrence med andre leveringstjenester som GLS, Bring og DAO. Jeg forestiller mig, at PostNord indvende, at ændringen i postbudenes arbejdsvilkår har været nødvendige for at kunne konkurrere med de private kronikøren. Her ses Gladsaxe distributionscenter, PostNord. Foto: Mads Claus Rasmussen/Ritzau Scanpix

»Nutidens post er i konkurrence med andre leveringstjenester som GLS, Bring og DAO. Jeg forestiller mig, at PostNords ledelse til ovenstående vil indvende, at ændringen i postbudenes arbejdsvilkår har været nødvendige for at kunne konkurrere med de private leveringstjenester,« skriver kronikøren. Her ses Gladsaxe Foto: Mads Claus Rasmussen/Ritzau Scanpix.

Vi blev behandlet med værdighed, og vi følte stolthed over at være i posten. Men der var sprække befandt sig i en transformationsfase. Vi nyansatte ville aldrig opnå samme løn- og ansættelsesvilkår som tjenestemænd.

Der blev indført tidsregistrering, og der var pres i retning af, at postruterne blev længere og hårde vidste jeg jo godt, at min fremtidige økonomiske og sociale kapital var afhængig af, at jeg fandt et

Så som en direkte konsekvens af mine erfaringer fra posten udskiftede jeg mit sidefag i det brødkøbs økonomi, så mine chancer for at lande et af de prestigefyldte, velbetalte og eftertragtede akademi

I nutiden er transformationen nu tilendebragt. De flotte habitter og skjorter er blevet til PostNord ubestemmelige blå nuancer. Lønnen kan ikke længere finansiere et parcelhus og et familieliv men fortsat er i posten, kan fortælle, at der ikke længere er sammenhold blandt budene, og at arbejdet er mere ensformigt. Der er kort sagt sket proletarisering af postarbejdet.

Nutidens post er i konkurrence med andre leveringstjenester som GLS, Bring og DAO. Jeg forestiller mig, at ledelse til ovenstående vil indvende, at ændringen i postbudenes arbejdsvilkår har været nødvendige for at kunne konkurrere med de private leveringstjenester. Men det er ikke pointen her.

Pointen er modsat, at bude - om de er privatansatte eller ansat i PostNord - må have en rimelig forudsigtelig arbejdsvilkår løbende bliver bedre, så længe der generelt er fremskridt i samfundet.

Michael H. Jørgensen efterlyser større respekt for og anerkendelse af arbejderklassen. Foto: Privat

Michael H. Jørgensen efterlyser større respekt for og anerkendelse af arbejderklassen.
Foto: Privat.

Ja, nutidens postbude burde jo som minimum have løn- og arbejdsvilkår på niveau med den stolte posthabit. Når det ikke er tilfældet, er der så noget at sige til, hvis nutidens postbude ikke føler sig anerkendte

I det her beskrevne samspil mellem en økonomisk og social tilbagegang finder vi formodentligt har arbejderklassen i stor stil har forkastet mainstreampartierne til fordel for yderligtgående politiske

Samfundskontrakten mellem arbejderklassen og de øvrige klasser er blevet brudt. Under coronakrisen arbejderklassens job var essentielle for at holde samfundshjulene i gang. Vi lærte, at den samfundskontrakt arbejderklassens indsats langt overstiger den økonomiske værdi, som markedet har fastsat.

Denne lektion skal vi omdanne til en større respekt for og anerkendelse af arbejderklassen. Det skal arbejderklassen så åbenlyst har fortjent det. Vi skal også gøre det for den fortsatte sammenhæng

Michael H. Jørgensen er cand.mag. i filosofi og økonomi

[KOMMENTATORER](#) | [ABONNEMENT](#)

I weekenden hylder influencere sig selv – men de er i virkeligheden gift for vores børn

---

[KOMMENTATORER](#) | [ABONNEMENT](#)

Nyt studie peger på en »middelindkomstfælde«: Vækst og velstand stagnerer

---

[KOMMENTARER](#) | [ABONNEMENT](#)

Det offentlige fejrer ny rekord med i alt 766.900 fuldtidsansatte – og det er ikke noget at råbe

---